

En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning

Till socialutskottet

Socialutskottet har den 9 november 2010 beslutat att bereda justitieutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2010/11:4 En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m. och de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar de berör justitieutskottets beredningsområde.

Justitieutskottet yttrar sig över förslaget till lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser samt avsnittet i propositionen om de ekonomiska konsekvenserna för rättsväsendets myndigheter. Det har inte väckts någon motion i dessa delar.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regleringen beträffande narkotika, narkotikaprekursorer, hälsofarliga varor och flyktiga ämnen m.m. har varit föremål för en översyn. Regeringen gör i propositionen bedömningen att systematiken i lagstiftningskomplexen inte bör ändras. I propositionen lämnar regeringen ett antal förslag till lagändringar, bl.a. för att göra det möjligt att narkotikaklassa GBL och 1,4-butandiol, samt föreslås en höjning av straffskalan för grovt dopningsbrott. Vidare får Statens folkhälsoinstitut en förstärkt tillsynsroll och möjlighet att meddela vissa föreskrifter.

Bakgrunden till förslaget till ny lag är följande.

De substanser som utgör narkotika respektive hälsofarliga varor är definierade direkt i författning, och klassificeringen gäller först från den tidpunkt när författningen träder i kraft. Även om regeringen har för avsikt att effektivisera klassificeringsprocessen kommer det alltid att förflyta viss tid innan en sådan ändring träder i kraft eftersom handläggningen består av ett antal olika moment. För att göra det möjligt att förhindra befattning med en substans eller ett ämne som kan ha lika skadliga effekter som narkotika eller hälsofarliga varor, i avvaktan på att substansen klassificeras som narkotika eller hälsofarlig, föreslår regeringen i propositionen att det ska bli möjligt att omhänderta och förstöra sådana substanser. Detsamma ska gälla sådana substanser eller ämnen som påträffas och som redan har förklarats som narkotika respektive hälsofarliga under den tid som förflyter mellan beslutet och att författningsändringen träder i kraft.

Den nya regleringen innebär inte att befattningen med substanserna kriminaliseras. Omhändertagande och förstörande av en substans utgör inte något straffrättsligt förfarande, även om det ligger nära brottsbekämpande verksamhet.

Den föreslagna lagen ger poliser och tulltjänstemän som påträffar en substans rätt att omhänderta densamma i avvaktan på en åklagares beslut i frågan om förstörande. Beslut om omhändertagande kan även fattas i samband med att beslag hävs. Beslut om omhändertagande ska skyndsamt anmälas till åklagare, varvid han eller hon ska pröva om omhändertagandet ska bestå. Den som berörs av beslutet får begära domstolsprövning av åklagarens beslut om omhändertagande.

Åklagare ska fatta beslut om förstörande. I ärenden av enkel beskaffenhet kan även s.k. tullåklagare fatta sådant beslut. Beslut om förstörande ska delges och kan överklagas till allmän domstol av den som berörs av beslutet. Enligt huvudregeln ska substansen förstöras när ett beslut om förstörande har vunnit laga kraft. Om en substans har förstörts och detta senare visar sig vara felaktigt, ska beslut om ersättning i vissa fall kunna

fattas. Eftersom det föreslagna förfarandet inte är av straffrättslig natur är de sekretessbestämmelser som normalt tillämpas i Tullverkets, polisens och åklagarnas verksamhet inte tillämpliga.

Lagen ska träda i kraft den 1 april 2011 och ska endast tillämpas på substanser som omhändertas efter ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Att en viss substans inte är legalt definierad som narkotika eller hälsofarlig innebär inte att den är ofarlig; tvärtom kan den ha minst lika farliga effekter. Det dyker kontinuerligt upp nya farliga substanser på den svenska marknaden som har egenskaper som motsvarar sådana substanser som är klassificerade som narkotika eller hälsofarliga varor. Utskottet delar uppfattningen att det finns behov av en särskild reglering som gör det möjligt att förhindra befattning med en substans eller ett ämne som kan ha lika skadliga effekter som narkotika eller hälsofarliga varor, i avvaktan på att substansen klassificeras. Likaså finns det behov av att kunna omhänderta sådana substanser som redan klassificerats som narkotika eller hälsofarlig men där författningsändringen ännu inte trätt i kraft. Utskottet välkomnar därför förslaget.

Som regeringen anför i propositionen är en förutsättning för att en sådan lagstiftning ska vara godtagbar att förfarandet är rättssäkert och att det skapas tillräckliga garantier för att den som drabbas kan få sin sak prövad. Enligt utskottets mening innebär det föreslagna förfarandet i samband med omhändertagande och förstörande samt reglerna om att den enskilde har rätt att få frågan prövad i domstol samt viss rätt till ersättning för sakskada att sådana krav får anses tillgodosedda. Också i övrigt ställer sig justitieutskottet bakom de överväganden som görs i propositionen.

Avslutningsvis gör justitieutskottet inte någon annan bedömning än regeringen vad gäller de ekonomiska konsekvenserna för de myndigheter vars anslag omfattas av utgiftsområde 4.

Sammanfattningsvis anser justitieutskottet, när det gäller de delar av propositionen som nu har behandlats, att socialutskottet bör tillstyrka propositionen.

Stockholm den 2 december 2010

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Pia Hallström (M) och Roger Haddad (FP).